

Ole Hansen og
Anne-Karin Sunnevåg (red.)

Hvordan bliver vi **BEDRE MED DATA?**

Brug af kortlægningsresultater og
forskningsbaseret viden i professionelle
læringsfællesskaber i dagtilbud og skole

Agathe Bjørnstad, Anne Bang-Olsen, Anne Bjertnes, Anne Herskind, Anne Krøger, Anne-Karin Sunnevåg (red.), Britt Lykke Ejby, Ditte Frandsen, Elise Venndt, Ellen Grøn, Erik Tronstad, Eva Langmaack, Grethe Fjellberg, Gro Emilie Wiederstrøm, Gunn-Hilde S. Torstrup, Gøril Storeng, Jette Berthelsen, Jette Bust Facius, Jon Egil Pettersen, Julie K. Nilsen, Karen Kvist, Karina Krogh Kristensen, Kathy Mikkelsen, Lena Marin Henriksen, Lene Juel Petersen, Line Skov Hansen, Merete Gregersen, Monica Bekkelien, Morten Holst Nielsen, Ole Hansen (red.), Pia Guttorm Andersen, Rune Bruskeland, Thomas Nordahl, Trine Ruud og Yvonne Bunes

Hvordan bliver vi bedre med data?

**Brug af kortlægningsresultater og forskningsbaseret viden
i professionelle læringsfællesskaber i dagtilbud og skole**

1. udgave, 1. oplag, 2020

© 2020 Dafolo A/S og forfatterne

Omslagsdesign: Nathali Rønning Lassen
Illustrationer: Rina Dahlerup

Forlagsredaktion: Mette Johnsen Elbeck

Grafisk produktion: Jypa, Frederikshavn

Svanemærket trykkeri 5041 0826

Kopiering fra denne bog kan kun finde
sted på de institutioner, der har indgået
aftale med COPY-DAN, og kun inden for
de i aftalen nævnte rammer.

Forlagsekspedition:

Dafolo A/S

Suderbovej 22-24

9900 Frederikshavn

Tlf.: 9620 6666

Fax: 9843 1388

E-mail: forlag@dafolo.dk

www.skoleportalen.dk - www.dafolo-online.dk - www.dafolo-tools.dk

Varenr. 8079

ISBN 978-87-7234-016-6

Hos Dafolo ønsker vi sammen med andre
at bidrage og inspirere til, at børn, unge
og voksne kan lære, trives og være.

Indhold

Forord	5
Del 1 · Forskningsinformerings.	9
Kapitel 1 · Brug af kartleggingsresultater og forskningsbasert kunnskap i profesjonelle læringsfellesskap.	11
<i>Av Thomas Nordahl</i>	
Kapitel 2 · At skrive sætter spor — skrivning som formidlings- og læringsstrategi	25
<i>Af Line Skov Hansen og Pia Guttorm Andersen</i>	
Del 2 · Dagtilbud	37
Kapitel 3 · Brug af data som afsæt for udvikling af kvalitet i dagtilbud — et casestudie	39
<i>Af Elise Venndt og Karen Kvist</i>	
Kapitel 4 · Språkferdigheter hos minoritetsspråklige gutter i barnehagen	63
<i>Av Gro Emilie Wiederstrøm og Agathe Bjørnstad</i>	
Kapitel 5 · Samarbejdet om børns sproglige udvikling	79
<i>Af Ellen Grøn og Eva Langmaack</i>	

Del 3 · Skole 97

Kapitel 6 · Betydningen af mestringsforventning for motivation og læring i skolen.....99

Af Kathy Mikkelsen, Anne Herskind og Morten Holst Nielsen

Kapitel 7 · Rettferdig vurdering?125

Av Monica Bekkelien, Gøril Storeng og Grethe Fjellberg

Kapitel 8 · Elever med manglende grunnskolepoeng i Mandal kommune.....139

Av Rune Bruskeland, Erik Tronstad, Trine Ruud, Gunn-Hilde S. Torstrup, Anne Bjertnes og Julie K. Nilsen

Del 4 · Forvaltningen155

Kapitel 9 · Skoleeier og skoleleder - hånd i hånd?157

Av Yvonne Bunes, Lena Marin Henriksen og Jon Egil Pettersen

Kapitel 10 · Et forvaltningsmæssigt perspektiv på spredning mellem dagtilbud og mellem skoler i Program for Læringsledelse 171

Af Jette Bust Facius, Merete Gregersen, Lene Juel Petersen, Anne Krøger og Karina Krogh Kristensen

Kapitel 11 · Professionelle læringsfællesskaber og børns og elevers trivsel og læring i Svendborg Kommunes dagtilbud og skoler193

Af Jette Berthelsen, Ditte Frandsen, Anne Bang-Olsen og Britt Lykke Ejby

Om forfatterne215

Forord

Professionelle læringsfællesskaber på skoler og i dagtilbud etableres løbende i mange forskellige ikklædninger: hjemme på skolen med kolleger, i faglige samlinger over fælles problemstillinger, på tværs af arbejdskulturer og hævdvundne traditioner og altid med det sigte at forbedre forholdene for børn.

De professionelle læringsfællesskaber er en af de organisationsformer for løbende uddannelse, som giver den største effekt på børns læring, udvikling og trivsel. Det kan vi blandt andet læse mere om hos John Hattie (Hattie et al., 2015) og tydeligst i skandinavisk sammenhæng hos professor Thomas Nordahl fra Senter for Praksisrettet Utdanningsforskning ved Høgskolen i Innlandet (Nordahl, 2017).

Nærværende bog er også et eksempel på, hvordan traditionen for at indgå i professionelle læringsfællesskaber finder sted mellem fagfolk fra to forskellige lande i Skandinavien. De initiativer, som bogen omhandler, er eksempler på god efteruddannelse af professionelle fagfolk inden for de pædagogiske discipliner, som finder sted i dagtilbud og grundskoler.

Kapitlerne afspejler alle, hvordan de professionelle i læringsfællesskaberne anvender forskningsviden. Det er en ganske vigtig erkendelse i den professionelle pædagogiske verden, at ikke al praksis virker lige godt. Derfor er relationen mellem forskning og praksis ganske vigtig, så den viden, vi har om, at valget af nogle pædagogiske handlinger og strategier giver bedre læringsresultater end andre, anvendes.

Data fra kortlægningsundersøgelser kombineret med interviews og observationer giver det bedst tænkelige udgangspunkt for, at professionerne kan træffe hensigtsmæssige valg og dermed øge kvaliteten af det pædagogiske arbejde.

Det er kortlægninger af læringsmiljøet i dagtilbud og på skoler, der er denne bogs fokusområde. Det ses i alle bogens kapitler, som er skrevet i

fællesskaber af praktikere fra to skandinaviske udviklingsprojekter: Kultur for Læring, der involverer 22 kommuner fra tidligere Hedmark Fylke forankret på Senter for Praksisrettet Utdanningsforskning (SePU) fra Høgskolen i Innlandet, samt Program for Læringsledelse, der involverer 13 kommuner fordelt over hele Danmark forankret på Institut for Kultur og Læring på Aalborg Universitet.

Bogen består af ti kapitler, der beskriver forbedringsarbejder i dagtilbud (barnehagen) og i skoler. Forfatterne af bogens kapitler er alle praktikere, som i blandede faglige grupper af konsulenter og koordinatore fra børnehaver og skoler viser, hvordan data kan være med til at kvalificere den pædagogiske indsats i dagtilbud og skole.

Data kommer fra kortlægninger, hvor informanter er børn, forældre, personale og ledelser, og dataindsamlingen er den hidtil største gennemført i Skandinavien. Begge udviklingsprojekter løber over fire år.

Professor Thomas Nordahl fra SePU på Høgskolen i Innlandet stod for et kursus- og skriveforløb for norske og danske kolleger. Her blev strukturen for arbejdet sat ind i en forskningspædagogisk ramme. Resultater blev tolket og sammenholdt med teori, og skrivegrupperne fandt sammen. Thomas skal have stor anerkendelse for arbejdet i forbindelse med dette forløb.

Efterfølgende formulerede grupperne synopser, fik disse godkendt, og så gik skrivearbejdet i gang. Forfattergrupperne arbejdede sig gennem analyser og vurderinger af data og gennemførte en intensiv skriveproces i foråret 2019. I denne proces fik grupperne sparring og vejledning af ph.d.-studerende Line Skov Hansen fra Institut for Kultur og Læring på Aalborg Universitet og af førstelektor Anne-Karin Sunnevåg fra SePU, Høgskolen i Innlandet. De to har gjort et kæmpestort og uvurderligt arbejde. Stor tak til Line og Anne-Karin for en utrættelig indsats.

God fornøjelse med læsningen.

Redaktionen